

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. คัดสรรตัวแปรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล
2. ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัดสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยมีจุดประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัดสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล กับกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัดสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล กับกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัดสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล กับกลุ่มที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ตามทฤษฎีการเรียนรู้ ปัญหาทางสังคม เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ผลของการศึกษาในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรอิสระที่สนใจศึกษา 8 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง การมุ่งเป้าหมาย ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ การมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ และการมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงาน บรรยากาศครอบครัว ความสนใจในกิจกรรม การรับรู้ความสำคัญของกิจกรรม (ซึ่งผู้วิจัยนำมาศึกษาร่วมกับความสนใจในกิจกรรม) แม่แบบ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และบรรยากาศการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

การวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

2.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ประชากรในการศึกษาขั้นตอนนี้ได้แก่นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 35 แห่ง ตัวอย่างประชากร ได้แก่นักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาล 13 แห่ง ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช ในปีการศึกษา 2542 ซึ่งสุ่ม ตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คัดสรรส่วนจากประชากร ได้นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 9 ฉบับ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2542 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 11 แห่ง ที่กำลังฝึกภาคปฏิบัติ วิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 3 ในโรงพยาบาลจิตเวชในสัปดาห์สุดท้าย ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ 396 ชุด คิดเป็น 92.85%

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเอสพีเอสเอสฟอร์วินโดวส์ ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยให้ตัวแปรทำนายเข้าสู่สมการทั้งหมด (Enter method) โดยตัวแปรทำนายได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง การมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ ความสนใจในกิจกรรมและการรับรู้ความสำคัญของกิจกรรม บรรยากาศครอบครัว การมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงาน แม่แบบ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และบรรยากาศการเรียนการสอน ตัวแปรเกณฑ์ได้แก่ การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัตสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองประเภท 2 กลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ประชากรในการศึกษาขั้นตอนนี้ได้แก่นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2543 ที่คัดเลือกมาจากนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในปีการศึกษา 2542 ในระดับสูง ปานกลาง และระดับต่ำ เท่ากันเป็นคู่ จำนวน 10 คู่ แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

3.2 การควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ด้านเนื้อหาการเรียน ด้านเวลาเรียน และผู้สอน และด้านสถานที่เรียนและสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน

3.3 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้แก่แบบสอบถาม การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเองในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างเพิ่มเติมในขั้นตอนนี้ได้แก่ แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช แบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และแบบประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบ แบบวัด และแบบประเมินที่มีคุณภาพที่มีผู้สร้างไว้แล้ว มาตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไข จนมีคุณภาพเหมาะสมกับกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้

3.4 เครื่องมือในการทดลอง เครื่องมือในการทดลองได้แก่แผนการสอนที่อิงตัวแปรคัดสรรของการเรียนรู้ โดยการกำกับตนเอง และแผนการสอนตามวิธีการสอนปกติ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้คือ

3.4.1 การคัดสรรตัวแปร ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดสรรตัวแปร โดยนำผลวิเคราะห์ ถดถอย พหุคูณ และผลการวิเคราะห์ความสำคัญของตัวแปร ระหว่างตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์ เสนอให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาคัดสรรตัวแปรที่ควรนำไปจัดกระทำในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้นำตัวแปรทุกตัวไปใช้ในการสร้างแผนการสอน ยกเว้นบรรยากาศ ครอบคร้ว ซึ่งไม่อาจจัดกระทำได้

3.4.2 การสร้างแผนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง จากการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์รายวิชา สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 3 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และการพัฒนาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง วิเคราะห์หลักการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีและการวิจัยที่ เกี่ยวข้อง กำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอน และเนื้อหาการสอน แล้วสร้างแผนการสอนจำนวน 12 เรื่อง นำแผนการสอนที่ 1 และที่ 2 ไปทดลองใช้แล้วปรับปรุงแก้ไข นำแผนการสอนเรื่องที่ 2 เรื่องที่ 6 และเรื่องที่ 10 เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วแก้ไขแผนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้เตรียมแม่แบบและเอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับแผนการสอน

3.4.3 การสร้างแผนการสอนตามวิธีการสอนปกติ ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนตามวิธีการเรียนการสอนวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช ซึ่งกำหนดในคู่มือสำหรับฝึกภาคปฏิบัติของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี โดยใช้เนื้อหา และเวลาเท่ากับการสอนในกลุ่มทดลอง ยกเว้นไม่มีการสอนเรื่องการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับ

3.5 การดำเนินการทดลอง ในการทดลองจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ระยะคือ

3.5.1 ระยะก่อนการทดลอง ก่อนการทดลองจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการเรียน โดยก่อนการทดลอง 3 วันผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในรายวิชาสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช 1 การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

และเก็บรวบรวมข้อมูลเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช จากนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.5.2 ดำเนินการสอน ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในกลุ่มทดลอง ตามแผนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการเรียน การสอนตาม แผนการสอนตามคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติของวิทยาลัยพยาบาล โดยแต่ละกลุ่มได้มีประสบการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียน กลุ่มละ 16 ชั่วโมง และได้รับการนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติกลุ่มละ 60 ชั่วโมง และฝึกปฏิบัติโดยไม่มีอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มละ 60 ชั่วโมง ระหว่างนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชโดยใช้แบบประเมินการศึกษาศึกษาภาคปฏิบัติ

3.5.3 การทดสอบหลังการเรียน ในวันสุดท้ายของการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช เก็บข้อมูลเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช เก็บข้อมูลการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และเก็บข้อมูลการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม พร้อมกัน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเอสพีเอสเอสฟอร์วินโดวส์ ดังนี้

3.6.1 เปรียบเทียบและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช เจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียน โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Dependent

3.6.2 เปรียบเทียบและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช เจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช ก่อนการเรียนและหลังการเรียน ระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่นำเสนอ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

1.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง การมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศครอบครัว ความสนใจในกิจกรรมและการรับรู้ความสำคัญของกิจกรรม แม่แบบ การมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงาน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่หาว่าบรรยากาศการเรียนการสอน และความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตนไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2.7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียน พบว่า เจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างจากก่อนการเรียนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หว่า เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ของนักศึกษากลุ่มควบคุม หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

2.8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช และต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชก่อนการเรียนและหลังการเรียนระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า เจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชก่อนการเรียนและหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และ เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่หว่า เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชก่อนการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2.9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชหลังการเรียนระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองและนักศึกษากลุ่มควบคุม พบว่าการฝึกภาคปฏิบัติหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและนักศึกษากลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง การคัดสรรตัวแปร การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอน การกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอน และการวางแผนการสอน ตลอดจนทำการทดลองจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง อภิปรายได้ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับการวิจัยของพินทริชและเดอร์กรูท (Pintrich and DeGroot, 1990) ซึ่งพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านการศึกษามีสัมพันธ์กับการใช้กลยุทธ์การเรียนและการใช้กลยุทธ์เมตาคอกนินซ์ และสอดคล้องกับการวิจัยของซิมเมอร์แมนและมาร์ตินเนซพอน (Zimmerman and Martinez-Pons, 1992 cited by Bandura, 1993: 117-146) ที่พบว่าการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองและการรับรู้ความสามารถในผลสัมฤทธิ์ของการเรียนมีอิทธิพลต่อมาตรฐานการประเมินตนเองและเป้าหมายการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้อธิบายได้ว่าขณะที่นักศึกษาพยาบาลฝึกภาคปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชนั้น นักศึกษามีการตั้งเป้าหมายและวางแผนการทำงานของตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้ตามวัตถุประสงค์รายวิชา ขณะที่นักศึกษาทำตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้ นักศึกษาจะเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับเป้าหมายและแผนการทำงานของตนเอง การประเมินความก้าว

หน้าของตนเองทำให้นักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการกำกับตนเองอย่างไร เช่น อาจจะประสบความสำเร็จ หรืออาจจะประสบความสำเร็จล้มเหลว หากนักศึกษาประเมินตนเองว่าประสบความสำเร็จในการกำกับตนเอง นักศึกษาจะรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากความสำเร็จจากการกระทำนั้นเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงและเป็นข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงสูง (Bsndura, 1986: 339-401) และการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการใช้กลยุทธ์ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงการทำงานให้บรรลุความสำเร็จมากขึ้นอีก (Schunk, 1998: 14) ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมให้ความสำคัญกับการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองตลอดกระบวนการเรียน ทั้งก่อนการเรียน ระหว่างการเรียน และหลังการเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลมากกว่าตัวแปรอื่นๆ

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง อธิบายได้ว่าผู้ที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มีลักษณะการเรียนที่เน้นความเข้าใจเนื้อหาสาระและสื่อการสอน มีความต้องการที่จะเรียนแม้ผลการเรียนอาจจะไม่ดี เมื่อเผชิญกับความยากลำบาก หรือความล้มเหลวผู้เรียนที่มุ่งเป้าหมายการเรียนแบบนี้จะมีความเพียรพยายามมากขึ้น ลักษณะเช่นนี้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง คือ จะทำให้ผู้เรียนพยายามแสวงหากลยุทธการเรียนที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนของตนเอง เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จึงทำให้คะแนนการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อคะแนนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในผู้เรียนระดับอุดมศึกษาซึ่งสอดคล้องการวิจัยในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ของ แอบลาร์ด และลิปซูลท์ (Ablard and Lipschultz, 1998:94-101) ซึ่งทำการวิจัยในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เกรด 11 พบว่าการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และสอดคล้องกับการวิจัยของ มีคและคณะ (Meece et. al., 1988:514-523) ที่ทำการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่องาน(Task oriented) มีรายงานกิจกรรมการกำกับตนเองมากกว่า จึงอาจกล่าวได้ว่าการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองทั้งในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง เช่นเดียวกันกับการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับการวิจัยของ อัลบายลี (Albaili, 1998:195-203) ซึ่งทำการวิจัยในนักศึกษาระดับวิทยาลัยในรัฐอาหรับเอมิเรต พบว่านักศึกษาที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีการใช้กลยุทธ์แบบฝึกซ้ำ (rehearsal strategies) สูงกว่ากลยุทธ์แบบอื่น ขณะที่นักศึกษาที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มีการใช้กลยุทธ์การศึกษาแบบลงรายละเอียด(elaboration) สูงกว่า ซึ่งกล่าวได้ว่านักศึกษาที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีการใช้กลยุทธ์การเรียนเช่นเดียวกันกับนักศึกษาที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ แต่อาจจะใช้กลยุทธ์การเรียนที่แตกต่างออกไป นอกจากนี้การวิจัยของ แอบลาร์ด และลิปซูลท์ (Ablard and Lipschultz, 1998:94-101) ยังพบว่า การมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ถ้านักศึกษามีการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ร่วมด้วย ซึ่งจากผลที่การวิจัยครั้งนี้

พบว่า การมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองด้วย อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีการมุ่งเป้าหมายการเรียน 2 ประเภทในคนเดียวกัน ซึ่งมีความเป็นไปได้สูง ดังที่ บูฟฟอร์ดและคณะ (Bouffard et al., 1995:317-329) ทำการวิจัยในนักศึกษาระดับวิทยาลัยจำนวน 702 คน พบว่า นักศึกษาที่มีการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้และการมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานในเวลาเดียวกัน จะมีการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่า และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าด้วย

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า บรรยากาศครอบครัวมีอิทธิพลต่อการรับรู้การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับการวิจัยของโกรลนิกและไรอัน (Grolnick and Ryan, 1989:143-154) ที่ได้ศึกษาวิจัยในเด็กระดับประถมศึกษาพบว่า การสนับสนุนความเป็นอิสระทางความคิดของพ่อแม่มีพยากรณ์การกำกับตนเองของลูกได้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ โกรลนิก ไรอัน และเด็คดี (Grolnick Ryan and Deci, 1991:508-517) ที่ได้ศึกษาพบว่า การสนับสนุนความเป็นอิสระทางความคิดของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองของลูก ซึ่งทฤษฎีเซลฟ์ดีเทอร์มิเนชัน อธิบายว่าบรรยากาศครอบครัวที่มีความเอาใจใส่ สนับสนุนความเป็นอิสระ และมีโครงสร้างที่ชัดเจน ช่วยตอบสนองความต้องการที่จะเป็นคนที่มีความสามารถ ความต้องการควบคุมตนเองได้อย่างอิสระ และความต้องการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญในชีวิต โดยมีพ่อแม่เป็นผู้ถ่ายทอดคุณค่าของกิจกรรมต่างๆ ที่ควรทำให้โดยกระบวนการซึมซาบเข้าไปภายใน บรรยากาศเช่นนี้ เอื้ออำนวยให้เด็กได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำสิ่งที่ท้าทายที่เด็กได้ตัดสินใจเลือกจะทำเอง ซึ่งมีผลให้เด็กพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง และมีความริเริ่มของตนเองในการที่จะจัดการกำกับพฤติกรรมต่างๆ ของตนเองให้เหมาะสม เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนได้ การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของจรรยา สุวรรณหัต (1998) ที่กล่าวว่าความสามารถในการประเมินตนเองเป็นทักษะที่สำคัญและจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องได้รับการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมความสามารถนี้โดยเฉพาะ ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศของครอบครัวในสังคมไทยมีความสำคัญต่อการกำกับตนเองของผู้เรียนในอันดับค่อนข้างสูง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึง

1.5 จากผลการวิจัยพบว่าความสนใจในกิจกรรมและการรับรู้ความสำคัญของกิจกรรมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ พินทริช และเดอกรูท (Pintrich and DeGroot, 1990:33-40) ซึ่งทำการวิจัยพบว่า การมุ่งเป้าหมาย (Goal Orientation) การให้ความสำคัญในงานประจำวิชา (Importance of Course Work) และความสนใจภายในกิจกรรม (Intrinsic Interest) มีความสัมพันธ์กับการใช้กลยุทธ์ทางปัญญา และเมตาคอกนิชันสูง ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่นักศึกษารับรู้ว่าเนื้อหาวิชาด้านสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชเป็นรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อตนเองในอนาคต ทั้งในด้านส่วนตัว ด้านการทำงาน ด้านการศึกษา ด้านครอบครัว และด้านสังคม ร่วมกับการที่นักศึกษาพยาบาลมีความเต็มใจและรู้สึกสนุกสนานในการทำงานเกี่ยวกับวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช เลือกทำงานเกี่ยวกับวิชานี้เมื่อมีเวลาว่าง และทำงานเกี่ยวกับวิชานี้จนเสร็จแม้งานจะยาก มีอิทธิพลให้นักศึกษาพยาบาลกำกับตนเองให้ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่างๆ ในการทำงานวิชานี้ให้ผ่านเกณฑ์ประเมินผลของผู้สอน และบรรลุเป้าหมายการเรียนที่ตนเองตั้งไว้ ดังที่ชิฟฟีล (Schiefele, 1992 cited by Wigfield, 1994:113) ทำการวิจัยในนักศึกษาระดับวิทยาลัย พบว่า ในกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เดิมเท่ากันและมี

ระดับสติปัญญาเท่ากัน ความสนใจในเนื้อหาของเอกสารมีอิทธิพลต่อความเข้าใจในเนื้อหาเอกสารที่อ่าน นักศึกษาที่มีความสนใจเนื้อหาที่อ่านจะใช้กลยุทธ์การอ่านที่ลึกซึ้ง และใช้กลยุทธ์การลงลึกถึงรายละเอียดขณะที่อ่านมากกว่า นักศึกษาที่มีความสนใจในเนื้อหาน้อยกว่า และเซอร์เรย์ และเรย์โนลด์ (Shirey and Reynolds, 1988:159-166) ทำการวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่ที่มีความสนใจในเนื้อหาของประโยคที่อ่านจะอ่านประโยคนั้นได้เร็วกว่าและจำเนื้อหาได้มากกว่าผู้ใหญ่ที่มีความสนใจในเนื้อหาน้อยกว่า

1.6 ผลการวิจัยที่พบว่าแม่แบบมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ซึ่งอธิบายว่าแม่แบบเป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการกำกับตนเอง และสร้างความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการใช้ทักษะเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Schunk and Zimmerman, 1997:197; Schunk, 1998:143) การสังเกตแม่แบบช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้รู้จักกลยุทธ์ที่ตัวเองอาจจะนำไปใช้ในการทำงานได้ แม่แบบช่วยเพิ่มความมั่นใจเกี่ยวกับความสามารถของผู้สังเกต และเมื่อได้ลงมือกระทำจริงจนประสบความสำเร็จ ความมั่นใจในความสามารถของตนเองจะเพิ่มขึ้นอีก (Schunk, 1989) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของซุงค์และแฮนสัน (Schunk and Hanson, 1989:431-434) ซึ่งทำการวิจัยพบว่าแม่แบบที่เป็นเพื่อน เพิ่มการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองได้ดีกว่าแม่แบบที่เป็นครู และแม่แบบที่เป็นครูเพิ่มการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองได้ดีกว่าไม่มีแม่แบบ และสอดคล้องกับการวิจัยของซุงค์ แฮนสัน และคอกซ์ (Schunk Hanson and Cox, 1987:54-61) ซึ่งทำการวิจัยพบว่าแม่แบบซึ่งแสดงแบบการจัดการกับภาวะเครียดในการทำงานได้สำเร็จซึ่งเป็นแม่แบบคนเดียวหรือแม่แบบหลายคน หรือแม่แบบซึ่งแสดงแบบการทำงานได้สำเร็จอย่างราบรื่นหลายคน ช่วยส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของผู้สังเกตได้ดีกว่าเพื่อนคนเดียวที่เป็นแม่แบบแสดงการทำงานได้สำเร็จอย่างราบรื่น

1.7 จากผลการวิจัยพบว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกของตนเองไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ซึ่งไม่ตอบสนองต่อสมมติฐานการวิจัย และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของอิตวีตี พรหมมาสา (2533) ที่ทำการวิจัยเชิงทดลองในนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่านักเรียนซึ่งมีคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนเองสูงที่ได้รับการฝึกควบคุมตนเองมีคะแนนเฉลี่ยของความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองต่ำ ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของรอตเตอร์ (Rotter, 1954 cited by Lowery, 1981:294) อธิบายไว้ว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูงมีแนวโน้มจะมี บุคลิกภาพที่เชื่อว่าตัวเสริมแรงที่ตนได้รับจากการแสดงพฤติกรรมของตนเอง เป็นผลเนื่องมาจากการกระทำของตนเอง หรือด้วยความสามารถของตนเอง ลักษณะเช่นนี้จะเอื้ออำนวยต่อการควบคุมตนเองมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจภายนอกตนเอง ซึ่งมีแนวโน้มจะมีบุคลิกภาพที่เชื่อว่าตัวเสริมแรงที่ตนได้รับจากการแสดงพฤติกรรมของตนเองไม่ได้เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองทั้งหมด แต่เป็นผลเนื่องมาจากการกระทำภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญเคราะห์กรรม การควบคุมจากบุคคลอื่น หรือไม่อาจจะคาดคะเนทำนายได้ ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นนี้ว่ามีสาเหตุเนื่องมาจากปัจจัยด้านสถานการณ์ที่ใช้ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกเป็นตัวแปรทำนายและการเลือกใช้เครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ดังนี้

พฤติกรรมที่ต้องการทำนายในการวิจัยครั้งนี้คือ การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ด้านการเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ที่เรียกว่าแบบวัดไออี (I-E Scale) ซึ่งพัฒนาโดยโรตเตอร์ (Rotter, 1966 cited by Lowery, 1981:294) และทัศน โนมตี (2518) และสุวิมล จอดพิมาย (2533) ได้แปลเป็นภาษาไทยเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีเหตุผลว่าแบบวัดไออีออกแบบให้เหมาะสมที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ และเนื้อหาของแบบวัดครอบคลุมความเชื่ออำนาจภายนอกที่มาจากโชคชะตา ความบังเอิญ เคราะห์กรรม และอำนาจของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของคนในบริบทของสังคมไทย และสอดคล้องกับวัยวุฒิของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบบวัดไออีเป็นแบบวัดที่ได้รับความนิยมมาก มีนักวิจัยนำมาใช้ศึกษาอิทธิพลของความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนกับตัวแปรตามต่างๆ เป็นจำนวนมาก เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเพียรพยายามในการเรียน การดูแลรักษาสุขภาพ

ผู้วิจัยอภิปรายในประเด็นการเลือกแบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนว่า มีความเป็นไปได้ว่าแบบวัดไอเออาร์(IAR) อาจจะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มากกว่า เนื่องจาก แบบวัดไอเออาร์ (Intellectual Achievement Responsibility IAR) ซึ่งพัฒนาโดยแครนดอลและคณะ (Crandall et.al., 1965:91-109) เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เช่นเดียวกับแบบวัดไออี แต่มีความแตกต่างที่ข้อความที่ใช้วัดครอบคลุมตัวเสริมแรงเฉพาะบริบทด้านการประสบความสำเร็จและความล้มเหลวทางการศึกษา และแหล่งของอำนาจภายนอกตน ในแบบวัดไอเออาร์นี้มาจากบุคคลที่ผู้เรียนได้เผชิญโดยตรง เนื่องจากผู้พัฒนาแบบวัดพิจารณาว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้เรียนจะเชื่อว่าสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนมาจากอิทธิพลของพ่อแม่ ครู หรือเพื่อน มากกว่าโชคชะตา หรือความบังเอิญ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยของอติวัตติ พรหมสา (2533) ที่ใช้เครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนที่แปลจากแบบวัดไอเออาร์ ของแครนดอลและคณะ (Crandall et.al., 1965:91-109) พบว่านักเรียนซึ่งมีคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนสูง ที่ได้รับการฝึกควบคุมตนเองมีคะแนนความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ ประกอบกับการพิจารณาข้อเสนอแนะของโรตเตอร์ในการพิจารณาสถานการณ์ที่จะใช้แบบวัดไออีแล้ว แบบวัดไอเออาร์น่าจะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มากกว่าแบบวัดไออี เนื่องจากแบบวัดไอเออาร์สามารถวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนในบริบทของการศึกษา และมีแหล่งของความเชื่ออำนาจภายนอกตนจากบุคคลสำคัญที่มีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษาของผู้เรียนได้มากกว่าแหล่งของอำนาจภายนอกตนจากแหล่งอื่น

ลอเวอรี (Lowery, 1981:295) กล่าวว่าเมื่อผลการวิจัยจำนวนส่วนหนึ่งที่ใช้แบบวัดไออีวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน แล้วพบว่าความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนไม่สามารถทำนายตัวแปรตามที่ได้ศึกษาได้ เนื่องจากแบบวัดไออีจึงมีข้อจำกัดในการใช้ ซึ่งนักวิจัยจำนวนมากยังไม่เข้าใจข้อจำกัดนี้ ข้อจำกัดประการหนึ่งที่จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ เหตุผลที่ว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเป็นการแผ่ขยายความคาดหวังจากประสบการณ์ในชีวิตของผู้เรียน การจะนำความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนที่วัดโดยแบบวัดไออีไปศึกษาเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์นั้นควรเป็นสิ่งคลุมเคลือและไม่คุ้นเคย (ambiguity and novelty) สำหรับบุคคลนั้น ในสถานการณ์ที่

มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับแล้ว สิ่งที่จะทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ดี คือ ค่านิยมที่บุคคลให้กับตัวเสริมแรงของพฤติกรรมมากกว่า เช่น สำหรับการใช้จ่ายคุมกำเนิด ตัวเสริมแรงที่ทำให้ใช้จ่ายคุมกำเนิดคือการไม่ตั้งครรภ์ สิ่งที่จะทำนายพฤติกรรมคุมกำเนิด ได้แก่ค่านิยมของบุคคลต่อการไม่ตั้งครรภ์ ดังนั้นการทำนายพฤติกรรมเตรียมตัวสอบ ผู้วิจัยควรจะศึกษาคุณค่าที่กลุ่มตัวอย่างให้กับการสอบผ่าน (Rotter, 1975:58 cited by Lowery, 1981:295) เพื่อทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวสอบ สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นสถานการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนมีความคุ้นเคยอยู่บ้าง คือคุ้นเคยกับการฝึกภาคปฏิบัติ แต่ยังคงคลุ้มเคลือบสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลจิตเวช ดังนั้นความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน จึงอาจจะทำนายการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองได้อยู่บ้างแต่ทำนายได้ไม่ดีเท่ากับการรับรู้ความสำคัญของรายวิชา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่าความสนใจและการรับรู้ความสำคัญของกิจกรรมมีน้ำหนักอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมากกว่าความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

1.8 จากผลการวิจัยที่พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า อาจเนื่องมาจากอิทธิพลของบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีลักษณะสนับสนุนความเป็นอิสระ เอาใจใส่ และมีโครงสร้างที่เหมาะสม ที่มีต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง นั้นเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรทางด้านบุคคลมากกว่าเป็นอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ดังเช่น การวิจัยของสกินเนอร์และเบลมอนต์ (Skinner and Belmont, 1993: 571-581) พบว่า ความเอาใจใส่ของผู้เรียนเป็นประสบการณ์สำคัญในบรรยากาศการเรียนของเด็ก และการที่ผู้สอนสนับสนุนความเป็นอิสระทางความคิดของเด็กและการจัดโครงสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนให้เหมาะสมสามารถพยากรณ์แรงจูงใจการเรียนรู้ได้ตลอดปีการศึกษา นอกจากนี้ การวิจัยของไรอันและโกรลนิก (Ryan and Grolnick, 1986:550-558) ซึ่งทำการศึกษาค่าสัมพัทธ์ระหว่างบรรยากาศการเรียนที่สนับสนุนความริเริ่ม กับการรับรู้ความสามารถ (Perceived Competence) ทางสติปัญญา ทางสังคม และแรงจูงใจภายในตนเอง (Mastery Motivation) ในเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 140 คน พบว่านักเรียนที่รับรู้สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนของตนว่าสนับสนุนความเป็นตัวของตนเองมาก รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถทางสติปัญญา และทางสังคมสูงกว่า รับรู้ว่าตนเองมีคุณค่ามากกว่า รับรู้ว่าตนเองควบคุมตนเองได้มากกว่า และมีแรงจูงใจภายในต่อการเรียนมากกว่า เด็กที่รับรู้สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนของตนเองว่ามีสิ่งสนับสนุนความเป็นตัวของตนเองน้อย จึงเป็นเหตุให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ซึ่งจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าบรรยากาศการเรียนการสอนมีสหสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองสูงกว่าสหสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง กล่าวคือ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการเรียนการสอนกับการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง เท่ากับ .400 ขณะที่ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการเรียนการสอนกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง เท่ากับ .264 จึงอาจเป็นไปได้ว่าบรรยากาศการเรียนการสอนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองตัวแปรผ่านทางตัวแปรด้านแรงจูงใจมากกว่าที่จะมีอิทธิพลโดยตรง

1.9 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบคะแนนมาตรฐาน พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง การมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศครอบครัว ความสนใจในกิจกรรมและการรับรู้ความสำคัญของกิจกรรม แม่แบบ การมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงาน โดยการแปรค่าของตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร จะมีผลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง 49.7% ซึ่งให้เห็นว่าตัวแปรทำนายชุดนี้ยังสามารถอธิบายตัวแปรเกณฑ์ได้ไม่มากนัก คือไม่ถึง 50% ดังนั้นเพื่อให้สามารถเข้าใจการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองให้มากขึ้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองให้มากขึ้นอีก ซึ่งอาจจะเป็นตัวแปรที่อยู่นอกเหนือจากกรอบทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ดังที่ ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1989:329-333) กล่าวว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่นอกกรอบทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ได้แก่ บริบททางกายภาพและประสบการณ์ทางสังคม นอกจากนี้ซิมเมอร์แมนได้เสนอแนะให้ขยายขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองให้ครอบคลุมถึงอิทธิพลของปัจจัยทางครอบครัวและเพื่อนที่มีต่อพัฒนาการของทักษะการกำกับตนเองด้วย (Zimmerman, 1998:231) แต่เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวและการกำกับตนเองนั้นมีไม่มาก ดังที่ ชนีวิน(Schneewind, 1995:115) กล่าวว่า "การวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวและพัฒนาการของการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองนั้นหาได้ยาก โดยเฉพาะถ้าจะพิจารณาเฉพาะการวิจัยที่ใช้ค่าจำกัดความได้ถูกต้องตรงกับที่กำหนดไว้ในทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม" ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้นำตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อม 2 ตัวแปร คือบรรยากาศการเรียนการสอน และบรรยากาศครอบครัว มาร่วมศึกษาด้วย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในอันดับความสำคัญอันดับที่ 3 ส่วนบรรยากาศการเรียนการสอนไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองโดยตรง แต่มีสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง โดยรวมแล้วตัวแปรทำนายทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ยังไม่สามารถอธิบายการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองได้มากพอ จากผลจากการทดลองจัดการเรียนการสอนโดยนำตัวแปรทำนายเหล่านี้ไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองได้แก่ ตัวแปรด้านเวลาสอน และแหล่งข้อมูลความรู้ ตัวแปรอื่นที่มันักวิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าน่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองได้แก่ ลักษณะของงาน (Wenden, 1995) กล่าวคือหากผู้เรียนได้รับการสอน กลยุทธการกำกับตนเองในการทำงานที่มีความยากพอเหมาะ และเป็นงานที่ผู้เรียนมีโอกาสได้พบในชีวิตการทำงานอย่างแท้จริง จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการกำกับตนเองในงานนั้นขึ้นมาได้

2. ผลการจัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัตสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล อภิปรายได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้สอนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมีพัฒนาการของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีจัดการเรียนการสอนปกติ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งสามารถอภิปรายได้โดยทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรที่ผู้วิจัยคัตสรรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

2.1.1 การแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ระยะ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งระยะการเรียนการสอนออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะสังเกตและเลียนแบบ ระยะควบคุมตนเอง และระยะกำกับตนเอง โดยในระยะแรกผู้เรียนจะได้รับการสอนการกำกับตนเองและสอนกลยุทธ์การเรียนจากแม่แบบ โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างใกล้ชิด และให้รางวัลแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาในกลุ่มทดลองสามารถเลียนแบบการกำกับตนเองได้สำเร็จ ในระยะที่สอง ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายและวางแผนการเรียนของตนเองตามที่ได้เลียนแบบมา และได้รับการกระตุ้นให้กำหนดเงื่อนไขในการให้ตัวเสริมแรงแก่ตนเอง โดยผู้วิจัยแนะนำอยู่ห่างๆ ในระยะที่สามผู้เรียนจะมีโอกาสในการกำกับตนเองอย่างอิสระ ซึ่งซิมเมอร์แมนและบอนเนอร์ (Zimmerman and Bonner, cited by Schunk and Zimmerman, 1997:198) กล่าวว่า การแบ่งระยะการกำกับตนเองเช่นนี้มีความเหมาะสม เนื่องจากการกำกับตนเองจะต้องเริ่มต้นเรียนรู้จากสิ่งก่อนในระยะแรก จึงต้องอาศัยการสอนจากแม่แบบและผู้สอน เมื่อผู้เรียนสามารถควบคุมตนเองได้บางส่วนแล้ว ความช่วยเหลือจากผู้สอนควรจะลดลง และในระยะสุดท้ายผู้เรียนจึงจะสามารถกำกับตนเองได้อย่างอิสระ ขณะที่นักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะได้รับการสอนกลยุทธ์การเรียน และฝึกกิจกรรมการพยาบาลโดยไม่ได้รับการสอนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง จึงเป็นผลให้นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของซิมเมอร์แมนและคิทซันตัส (Zimmerman and Kitsantas, 1997:29-36) ซึ่งทำการฝึกให้ผู้เรียนระดับมัธยมกำกับตนเองในการปลูกดอก โดยสอนทักษะการปลูกดอกเบื้องต้นโดยใช้แม่แบบและให้ผู้เรียนเลียนแบบต่อมาจึงให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายชนิดต่างๆ ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนกลุ่มทดลองทุกกลุ่มมีทักษะการปลูกดอกสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงกล่าวได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดพัฒนาการการกำกับตนเองตามทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม และแนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ได้กับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

2.1.2 การตั้งเป้าหมายการเรียน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียน 2 แบบ คือเป้าหมายที่เน้นกระบวนการ และเป้าหมายที่เน้นผลลัพธ์ โดยในระยะสังเกตและเลียนแบบ นักศึกษาในกลุ่มทดลองจะได้สังเกตแม่แบบสาธิตการตั้งเป้าหมายเน้นกระบวนการ และได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเป้าหมายแต่ละชนิด ในระยะควบคุมตนเองนักศึกษาจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายเชิงกระบวนการในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชของตนเอง ในระยะกำกับตนเองนักศึกษากลุ่มทดลองจะได้รับเอกสารแนะนำให้ตั้งเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ ส่วนนักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายในการเรียนหรือในการฝึกปฏิบัติงานตลอดการทดลอง จึงทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ชุงค์ (Schunk, 1996:359-382) ซึ่งทำการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ตั้งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ (Learning goal) และประเมินตนเองตามเป้าหมายนั้นจะเพิ่มลักษณะการมุ่งเป้าหมายเพื่องาน (Task orientation) ซึ่งจะสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองด้วย ดังที่มีคและคณะ (Meece et.al., 1988) ทำการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่มีเป้าหมายเพื่องานรายงานกิจกรรมการกำกับตนเองมากกว่าผู้เรียนที่มีการมุ่งเป้าหมายแบบอื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของซิมเมอร์แมนและคิทซันตัส (Zimmerman and Kitsantas, 1997:29-36) ซึ่งทำการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมปลายในกลุ่มทดลองที่ฝึกปลูกดอกโดยเปลี่ยนเป้าหมายจาก

เป้าหมายเชิงกระบวนการไปเป็นเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ อย่างเหมาะสมตามพัฒนาการของการกำกับตนเอง มีทักษะ การปลูกดอกสูงที่สุด มีการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองสูงที่สุด มีปฏิกิริยาต่อตนเองในทางบวกมากที่สุด และมีความสนใจในการปลูกดอกสูงที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ในแง่ที่ว่าทฤษฎีนี้สามารถใช้ได้ผลกับผู้เรียนระดับอุดมศึกษาด้วย

2.1.3 การให้ข้อมูลป้อนกลับ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองแตกต่างจากนัก ศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม กล่าวคือ นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองจะได้รับข้อมูลป้อนกลับที่เน้นพัฒนาการ ด้านความรู้และทักษะ เน้นความพยายามในการเรียนรู้ เน้นความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเรียนกับผลงานที่ แสดงออก และเน้นการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ส่วนนักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะได้รับข้อมูลป้อนกลับที่เน้น คุณภาพของผลงาน โดยให้เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการมุ่งเป้าหมาย แนว คิดเกี่ยวกับความสนใจในกิจกรรม และทฤษฎีเซลฟดีเทอร์มิเนชัน อธิบายไว้สอดคล้องกันว่า การให้ข้อมูลข้อมูล ป้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา ให้ผู้เรียนรับรู้ความสำเร็จของตนเอง และเน้นพัฒนาการของทักษะ มากกว่าการตัดสิน จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น (Ryan and Grolnick, 1988:550-558) ส่งเสริมการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ (Stipek, 1996:105) และเพิ่มความสนใจในกิจกรรม (Deci et.al., 1991:325-346) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองทั้งสิ้น ดังนั้นนักศึกษา พยาบาลในกลุ่มทดลองจึงมีพัฒนาการการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม ดัง นั้นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ผู้สอนจึงคำนึงถึงลักษณะข้อมูลป้อนกลับที่ให้กับผู้เรียน เป็นสำคัญ

2.1.4 การให้รางวัลและให้ตัวเสริมแรง ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการให้รางวัล และการให้แรงเสริมตนเอง มาสอดแทรกในกระบวนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองด้วย เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจในกิจกรรมกล่าว ว่า รางวัลเป็นปัจจัยหนึ่ง que เพิ่มความสนใจในกิจกรรม โดยรางวัลนั้นต้องจัดให้ในลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถของบุคคล เมื่อบุคคลกระทำกิจกรรมใดบรรลุผลสำเร็จแล้วได้รับรางวัล จะเพิ่มความสนใจในกิจ กรรมนั้นมากขึ้น และนอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของความสามารถในการกำกับตนเองของซิมเมอร์แมน และบอนเนอร์กล่าวว่าแรงจูงใจในการกำกับตนเองในขั้นตอนการควบคุมตนเองนั้น มาจากแรงเสริมที่บุคคลจัดให้ แก่ตนเอง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้จัดรางวัลให้แก่ผู้เรียนในการเรียนระยะสังเกตและเลียนแบบ คือหลัง จากที่ผู้เรียนได้เรียนเรื่องการบริหารเวลาแล้ว ผู้วิจัยได้กระตุ้นให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองวางแผนการเตรียมตัว สอบ เมื่อการสอบผ่านไปแล้ว ผู้วิจัยได้ขอให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองอภิปรายแผนการเตรียมตัวสอบและผลการ สอบแลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม โดยเน้นให้พิจารณาถึงแผนการเตรียมตัวสอบและแผนการใช้เวลา และการปฏิบัติตาม แผนที่วางเอาไว้ หลังจากนั้นผู้วิจัยมอบรางวัลให้แก่ผู้เรียนเป็นสมุดบันทึก โดยเน้นให้นักศึกษารู้ว่ารางวัลนี้ผู้วิจัย มอบให้เพราะนักศึกษาประสบความสำเร็จในการนำการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองไปใช้ในจุดใด สำหรับนักศึกษา กลุ่มควบคุมจะได้รับสมุดบันทึกเป็นการตอบแทนที่นักศึกษาเข้าเรียนครบทุกครั้ง และในระหว่างระยะการควบคุม

ตนเองผู้วิจัยได้ให้ศึกษาอ่านเอกสารความรู้เกี่ยวกับตัวเสริมแรงและการเสริมแรงตนเอง แล้วกระตุ้นให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองกำหนดตัวเสริมแรงที่จะให้กับตนเองเมื่อสามารถปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายของตนเอง และผู้วิจัยจะกระตุ้นให้นักศึกษาให้ตัวเสริมแรงแก่ตนเองในระหว่างที่ผู้วิจัยให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับคุณภาพของงาน และเกี่ยวกับกลยุทธ์การทำงาน จากการนำแนวคิดเกี่ยวกับรางวัลและการให้แรงเสริมตนเองมาใช้ดังกล่าว ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจภายในกิจกรรม ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการกำกับตนเองจึงควรคำนึงถึงการให้รางวัลและการให้ตัวเสริมแรงแก่ผู้เรียนด้วย

2.1.5 การรับรู้ความสำคัญของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และของเนื้อหาวิชา ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเวลาให้นักศึกษากลุ่มทดลองเรียนรู้เรื่องความสำคัญของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง 1 ครั้ง และเรื่องความสำคัญของวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 ครั้ง เพื่อให้นักศึกษาเชื่อมโยงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากการนำการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองไปใช้ และได้เชื่อมโยงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากการที่มีความรู้และทักษะทางการพยาบาลจิตเวชในด้านต่างๆ ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมจะได้เรียนเรื่องประสบการณ์ในการใช้กลยุทธ์การเรียนและประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวนี้อาจจะมีผลให้นักศึกษารับรู้ความสำคัญของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และความสำคัญของวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชต่อตนเองในอนาคตแตกต่างกัน ดังนั้นนักศึกษากลุ่มทดลองจึงมีความพยายามใช้กลยุทธ์ในการเรียนให้มากขึ้น จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม

2.2 ผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้สอนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมีพัฒนาการของการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนปกติ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรที่ผู้วิจัยคัดสรรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

2.2.1 การมีแม่แบบ ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมแม่แบบในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองให้นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองได้สังเกต จำนวน 3 คน ประกอบด้วยแม่แบบที่เป็นนักศึกษา แม่แบบที่เป็นอาจารย์ และแม่แบบที่เป็นพยาบาล แม่แบบทั้ง 3 คนนี้จะบอกเล่าประสบการณ์การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง โดยมีการสาธิตการใช้กลยุทธ์การเรียนหรือสาธิตการปฏิบัติกรพยาบาล หรือแสดงหลักฐานการเรียนรู้ให้นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองได้สังเกตด้วย ส่วนนักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะได้สังเกตแม่แบบในสิ่งแวดล้อมของตนเองตามธรรมชาติโดยผู้สอนไม่ได้จัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มทดลองจะได้สังเกตแม่แบบในสิ่งแวดล้อมของตนเองตามธรรมชาติด้วยเช่นกัน ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมอธิบายว่าการได้สังเกตเห็นผู้อื่นแสดงพฤติกรรมและสังเกตเห็นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เป็นแม่แบบ ทำให้ผู้สังเกตได้รับข้อมูลว่าพฤติกรรมใดปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์ใด ปฏิบัติแล้วผู้ปฏิบัติได้ผลลัพธ์

อย่างไร ผู้สังเกตที่ใส่ใจ จดจำไว้ในสติปัญญา และมีการชักจูงจัดระบบทางสติปัญญาในเรื่องที่สังเกต จะสามารถนำสิ่งที่ตนสังเกตมาปฏิบัติตามในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้ (Bandura, 1986:51) การที่นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองได้สังเกตแม่แบบที่เป็นนักศึกษาเหมือนกับตนเองปฏิบัติงานแล้วประสบความสำเร็จ ช่วยการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลอง และจูงใจให้นักศึกษาพยาบาลทำงานนั้นเพราะเชื่อว่าถ้าผู้อื่นทำได้สำเร็จ ตนเองก็สามารถทำได้สำเร็จเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของซุงค์และแฮนสัน (Schunk and Hanson, 1989:431-434) ซึ่งทำการวิจัยพบว่าแม่แบบที่เป็นเพื่อน เพิ่มการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองได้ดีกว่าแม่แบบที่เป็นครู และแม่แบบที่เป็นครูเพิ่มการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองได้ดีกว่าไม่มีแม่แบบ การวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม เกี่ยวกับการใช้แม่แบบในการพัฒนาทักษะการกำกับตนเอง

2.2.2 การประสบความสำเร็จในการกำกับตนเอง ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระตุ้นและเื้ออำนวยการให้ผู้เรียนได้กำกับตนเองตามที่เลียนแบบมาจากแม่แบบ โดยให้นำมาใช้ในการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานของตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองได้ทำงานทุกชิ้นมากกว่า 1 ครั้ง เพื่อให้ได้ปรับปรุงผลงานของตนเอง และให้เลือกผลงานที่ดีที่สุดมารับการประเมินตามเกณฑ์ประเมินของวิทยาลัยพยาบาล ส่วนนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุมจะทำงานตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติ และผลงานแต่ละชิ้นจะถูกประเมินตามเกณฑ์ประเมินของวิทยาลัยพยาบาล การที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองได้รับรู้ความก้าวหน้าของตนเอง และได้ปรับปรุงแก้ไขงานของตนเองให้ดีขึ้น ทำให้นักศึกษาได้รับรู้ความสำเร็จของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมกล่าวว่า การมีประสบการณ์ในความสำเร็จมาก่อนมีผลต่อการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองในเรื่องนั้น (Bandura, 1986:399-401)

2.2.3 บรรยากาศการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีบทบาทสำคัญในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน ให้มีลักษณะสนับสนุนความเป็นอิสระของนักศึกษา มีความเอาใจใส่นักศึกษา และจัดโครงสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจน ซึ่งบรรยากาศการเรียนการสอนทั้ง 3 ลักษณะนี้ นักศึกษาจะรับรู้ได้จากพฤติกรรมของผู้วิจัยในการเป็นอาจารย์นิเทศก์การฝึกภาคปฏิบัติ ตัวอย่างของบรรยากาศที่สนับสนุนความเป็นอิสระของนักศึกษาได้แก่ การที่ผู้วิจัยอนุญาตให้นักศึกษาทดลองประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของตึกผู้ป่วยเกี่ยวกับการเลือกผู้ป่วยเข้ากลุ่มกิจกรรมบำบัดได้โดยตรง ขณะที่นักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะไม่มีโอกาสเลือกผู้ป่วยเข้ากลุ่มกิจกรรมบำบัดเองได้ เนื่องจากหัวหน้าตึกและอาจารย์นิเทศก์จะตกลงกันเองแล้วแจ้งให้นักศึกษาปฏิบัติตาม นักศึกษาในกลุ่มทดลองสามารถจะเลือกชนิดของกลุ่มกิจกรรมบำบัดได้ เนื่องจากในตึกที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานมีกิจกรรมกลุ่มที่หลากหลาย ขณะที่นักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะต้องทำกลุ่มชนิดเดียวกันตลอดระยะเวลาที่ฝึกปฏิบัติงาน ตามที่หัวหน้าตึกกำหนด (รายละเอียดในแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน) ซึ่งทฤษฎีเซลฟี่ดีเทอร์มิเนชัน อธิบายว่าบรรยากาศการเรียนการสอนที่สนับสนุนความเป็นอิสระของผู้เรียน มีความเอาใจใส่ผู้เรียน และจัดโครงสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจนเช่นนี้

ช่วยให้ผู้เรียนรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้นได้ (Deci et.al., 1991:325-346) ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองจึงมีพัฒนาการของการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม

2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันทั้งก่อนการเรียนและหลังการเรียน แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองไม่มีผลให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

2.3.1 ปัจจัยด้านเวลา การที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียนและก่อนการเรียนไม่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนั้นช่วยให้นักศึกษามีพัฒนาการความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชในประเด็นที่ละเอียดอ่อนเกินกว่าที่แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะตรวจพบความแตกต่างได้ ตามหลักการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์การฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจทางคลินิก พัฒนาทักษะทางกาย และพัฒนาเจตคติที่ได้เรียนรู้ทางทฤษฎีจากในห้องเรียนไปสู่การปฏิบัติกับผู้ป่วยอย่างแท้จริง (Billing and Halstead, 1998:22) นักศึกษาจึงจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดูแลผู้ป่วย เขียนรายงานเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในคลินิก เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติการพยาบาลให้ผู้ป่วยด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาจะเกิดการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของการแก้ปัญหาและการตัดสินใจทางคลินิกจากข้อมูลป้อนกลับภายนอก และข้อมูลป้อนกลับภายใน (Bandura, 1986:108-109) ได้แก่ข้อมูลป้อนกลับจากอาจารย์ จากพยาบาลประจำการ จากเพื่อนนักศึกษา จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับอาการของผู้ป่วย และจากความรู้สึกของนักศึกษาเองต่อกิจกรรมการพยาบาลของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับอาการของผู้ป่วยจะเป็น ข้อมูลป้อนกลับที่สำคัญที่สุดเนื่องจากเป็นข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลกิจกรรมการพยาบาลได้ตรงที่สุด แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอาการของผู้ป่วยจิตเวชนั้นใช้ระยะเวลายาวนานกว่าการเปลี่ยนแปลงอาการในผู้ป่วยฝ่ายกาย และเนื่องจากผู้ป่วยจิตเวชแต่ละรายมีปัญหาที่ซับซ้อนแตกต่างกันไป ผู้ป่วยบางรายอาจมีปัญหาซับซ้อนเกินกว่าที่นักศึกษาจะสามารถเข้าใจกลไกการเกิดปัญหาและให้การพยาบาลที่ได้ผลได้ ดังนั้นในระยะเวลา 4 สัปดาห์ที่นักศึกษาพยาบาลได้มีประสบการณ์ในการ ดูแลผู้ป่วยจิตเวชนั้น ผู้ป่วยอาจจะยังไม่มีผลเปลี่ยนแปลงตอบสนองต่อกิจกรรมการพยาบาลให้นักศึกษาสังเกตเห็นผลลัพธ์ของการพยาบาลได้ ดังนั้นนักศึกษาจึงอาจเกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะขั้นตอนย่อยของกระบวนการพยาบาล เช่น เข้าใจลักษณะอาการผิดปกติทางจิตที่พบในผู้ป่วยจริง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการพยาบาลที่จัดให้ผู้ป่วยจิตเวชจริงๆ แต่อาจจะไม่เกิดความรู้ความเข้าใจในการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชอย่างแท้จริง ดังที่เบนดوراได้กล่าวไว้ว่าการสร้างมโนทัศน์ของพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมจากผลลัพธ์ของพฤติกรรมเป็นสิ่งที่จะต้องอาศัยเวลานานและเป็นกระบวนการที่ยาก เนื่องจากผลลัพธ์ของพฤติกรรมที่ทำไปส่วนมากจะไม่ชัดเจนและมีความแปรปรวนสูง (Bandura, 1986:131) ดังนั้นปัจจัยด้านเวลาจึงอาจเป็นเหตุให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเรียนไม่แตกต่างกัน การส่งเสริมให้ผู้เรียน

เรียนรู้โดยการกำกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ผู้เรียนจะได้ใช้ฝึกกลยุทธ์การเรียนรู้ และได้ตรวจสอบผลการใช้กลยุทธ์ของตนเองอย่างชัดเจน ดังเช่น ซิมเมอร์แมน บอนเนอร์ และโคแวก (Zimmerman, Bonner and Kovach, 1996: 22) เสนอแนะให้ใช้เวลา 20-30 สัปดาห์ ในโปรแกรมพัฒนากำกับตนเองในผู้เรียนระดับประถมศึกษา ส่วนโฮเฟอร์และคณะ (Hofer et. al., 1998) และบัทเลอร์ (Butler, 1998: 682-697) เสนอแนะให้ใช้เวลา 1 ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อยในการพัฒนาการกำกับตนเองในผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

2.3.2 ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลความรู้ กล่าวคือ ในเวลา 4 สัปดาห์ และแหล่งข้อมูลอันจำกัดที่มีห้องสมุดของโรงพยาบาลจิตเวชที่นักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานเพียงแห่งเดียว ซึ่งมีนักศึกษาพยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลต่างๆ ประมาณ 150 คน ต้องใช้ข้อมูลความรู้พร้อมๆ กัน ทำให้นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองแสวงหาข้อมูลความรู้มาไม่มากพอที่จะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจผู้ป่วยจิตเวชและการพยาบาลจิตเวชได้ลึกซึ้งกว่ากลุ่มควบคุมได้ ดังนั้นแม้ว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองจะมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุมสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ แต่ด้วยความจำกัดด้านแหล่งทรัพยากร จึงไม่อาจพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ลึกซึ้งกว่าเพื่อนักศึกษาในกลุ่มควบคุมได้ จึงเป็นเหตุให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชหลังการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการเรียน โดยในนักศึกษากลุ่มทดลองความแตกต่างนี้ไม่มากพอที่จะถึงระดับที่นัยสำคัญทางสถิติ แต่ทว่าในนักศึกษากลุ่มควบคุมความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ผู้วิจัยอภิปรายใน 2 ประเด็น ต่อไปนี้

2.4.1 ประเด็นเกี่ยวกับเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช การที่นักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมยังไม่มีพัฒนาการของเจตคติต่อผู้ป่วยในทางที่ดีขึ้น อาจเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยด้านลักษณะอาการของผู้ป่วย ปัจจัยด้านระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านความเชื่อเดิมของนักศึกษา ฟิชบายและไอเซ็น (Fishbein and Ajzen, 1975: 222-223 cited by ธีระพร อูวรรณโณ, 2533: 456) อธิบายถึงเจตคติว่าเกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเด่นชัด และการประเมินความเชื่อเหล่านั้น และความเชื่อเกิดขึ้นได้จากการได้รับข่าวสารจากสิ่งนั้น การมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งนั้น ผ่านทางประสาทสัมผัสทางการเห็น ได้ยิน ลิ้มรส ได้กลิ่น สัมผัส และการอนุมานจากข่าวสารและประสบการณ์ (ธีระพร อูวรรณโณ, 2533: 368) ดังนั้นก่อนที่นักศึกษาจะได้มีประสบการณ์ตรงกับผู้ป่วยจิตเวช นักศึกษาจะมีเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชอย่างใดอย่างหนึ่งจากข่าวสารที่เคยได้รับและการอนุมานของตนเอง เมื่อนักศึกษาได้มีประสบการณ์กับผู้ป่วยจิตเวชโดยตรง ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไป แต่เนื่องจากเวลาที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยจิตเวชอาจจะไม่มากพอที่จะเห็นความเปลี่ยนแปลงของอาการของผู้ป่วยในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน และประกอบกับนักศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อาจจะมีความเชื่อเดิมที่ฝังแน่น ประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการได้ฝึกภาคปฏิบัติกับผู้ป่วยจิตเวชในการวิจัยครั้งนี้ จึงอาจจะมีผลให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงความเชื่อเด่นชัดและเปลี่ยนแปลงการประเมินความเชื่อนั้นไป

บ้างแต่ยังไม่มาก จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้นบ้างแต่ไม่มากพอที่จะถึงระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ หากนักศึกษามีเวลาในการฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้นพอที่จะเห็นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน อาจจะเป็นประสบการณ์ตรงที่ดีให้นักศึกษา ความเปลี่ยนแปลงในอาการของผู้ป่วยในลักษณะที่ดีขึ้น และมีเจตคติที่ดีขึ้นได้ ดังเช่นการวิจัยของเฮลเลบัสช์ (Helebusch, 1990) ซึ่งได้ศึกษาผลของการจัดโปรแกรมการศึกษาต่อเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษากลุ่มที่ดูแลผู้ป่วยที่มีอาการเฉียบพลันเพิ่มขึ้นสูงกว่าเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ดูแลผู้ป่วยที่มีอาการเรื้อรัง

2.4.2 ประเด็นเกี่ยวกับเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช การที่เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช หลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการเรียน โดยในนักศึกษากลุ่มทดลองความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในนักศึกษากลุ่มควบคุมความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากการได้ให้การดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยตรง กล่าวคือ เมื่อนักศึกษาได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยตนเอง นักศึกษาจะต้องนำความรู้เกี่ยวกับหลักการทางทฤษฎี วิถีปฏิบัติ เหตุผลในการปฏิบัติ การดูแลผู้ป่วยมาใช้ในการสังเกตอาการของผู้ป่วย ประเมินปัญหา วางแผนการพยาบาล ให้การพยาบาลและสังเกตผลการพยาบาล ประสบการณ์เหล่านี้เป็นข้อมูลให้นักศึกษาพยาบาลนำมาประมวลเป็นความเชื่อของตนเอง ว่าลักษณะของการดูแลผู้ป่วยจิตเวชเป็นอย่างไร ความเชื่อที่เกิดจากประสบการณ์ตรงมีส่วนมากมักจะตรงกับความเป็นจริง (ธีระพร อูวรรณ, 2533: 372) และผลรวมของความเชื่อคุณกับการประเมินความเชื่อเหล่านั้น คือเจตคติต่อสิ่งนั้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ก่อนที่นักศึกษาพยาบาลจะได้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยตรง นักศึกษาพยาบาลอาจจะมีเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชระดับระดับหนึ่งตามการอนุมานจากข้อมูลข่าวสารความรู้ที่เคยได้รับมาก่อน แต่เมื่อนักศึกษาพยาบาลได้มาสัมผัสกับประสบการณ์ที่ดีในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยตนเอง ประสบการณ์เหล่านั้นจะทำให้นักศึกษาเกิดความเชื่อในทางที่ดีต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และประเมินความเชื่อเหล่านั้นไปในทางที่ดี ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าหลังการเรียนนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงมีเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชดีขึ้น แต่การที่นักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติดีขึ้นไม่มากถึงระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่นักศึกษากลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ก่อนแล้ว ภายหลังจากเรียนเมื่อนักศึกษากลุ่มทดลองและนักศึกษากลุ่มควบคุมได้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยตรงในทางที่ดีใกล้เคียงกัน เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาจึงอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2.5 จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชหลังการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองที่จัดให้แก่ศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองยังไม่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านเวลาร่วมกับความซับซ้อน

ของงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย กล่าวคือ ในเวลา 4 สัปดาห์ที่นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติในโรงพยาบาลจิตเวช นักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะได้รับมอบหมายให้ทำงานตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา จำนวน 12 ชิ้น ได้แก่ รายงานการประเมินสภาวะจิตสังคมของผู้ป่วย 2 ครั้ง วางแผนการพยาบาลผู้ป่วย 3 ครั้ง บันทึกการสนทนาเพื่อการบำบัด 2 ครั้ง บันทึกการอ่าน 1 ครั้ง ศึกษารายกรณี 1 ครั้ง จัดกลุ่มกิจกรรมบำบัด 1 ครั้ง เขียนแผนการสอนสุขศึกษาและสอนสุขศึกษา 1 ครั้ง และจัดการอภิปรายกรณีศึกษา 1 ครั้ง และเนื่องจากนักศึกษากลุ่มทดลองต้องการจะปรับปรุงผลงานของตนเองให้ดีขึ้น กลุ่มนักศึกษาจึงมีมติให้เพิ่มการจัดกลุ่มกิจกรรมบำบัดและการสอนสุขศึกษาขึ้นอีกอย่างละ 1 ครั้ง รวมเป็นงานทั้งหมด 8 อย่าง 14 ชิ้น ซึ่งงานแต่ละอย่างต้องใช้ทักษะในการทำงานที่แตกต่างกันแต่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ตัวอย่างเช่นการประเมินสภาวะจิตสังคม ต้องใช้ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสนทนาเพื่อการบำบัดต้องใช้ทักษะการสื่อสารร่วมกับทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล การวางแผนการพยาบาลต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมินสภาวะจิตสังคม มาประกอบกับทักษะการวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นต้น เมื่อรวมงานทั้งหมดเข้าด้วยกันจะประกอบกันเป็นกระบวนการพยาบาล ในระหว่างการทำงานแต่ละอย่างนักศึกษากลุ่มทดลองจะใช้กระบวนการกำกับตนเองช่วยในการเรียนรู้ที่จะทำงานแต่ละอย่าง ดังนั้นเมื่อนักศึกษาทำงานผ่านไปแต่ละอย่าง นักศึกษาจะมีพัฒนาการในการกำกับตนเองเพิ่มขึ้น ขณะที่ทักษะในการปฏิบัติงานแต่ละอย่างจะพัฒนาไปด้วยระดับหนึ่ง จะเห็นได้ว่ายิ่งนักศึกษามีโอกาสได้ทำงานแบบเดียวกันซ้ำกันมากเท่าไร โอกาสที่การพัฒนาทักษะในการทำงานนั้นจะมากขึ้น เมื่อพิจารณาชิ้นงานที่นักศึกษากลุ่มทดลองได้ทำ ประกอบกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองที่นักศึกษากลุ่มทดลองมีสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม นักศึกษากลุ่มทดลองน่าจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติพยาบาลสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม แต่เนื่องจากเวลาอันจำกัดทำให้นักศึกษาต้องแบ่งเวลาไปทำงานชิ้นต่อไป ซึ่งต้องพัฒนาทักษะที่มีจุดเน้นแตกต่างไปจากงานชิ้นแรก ดังนั้นนักศึกษากลุ่มทดลองจึงอาจจะใช้กระบวนการกำกับตนเองช่วยพัฒนาการฝึกปฏิบัติของตนเองให้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมได้แต่ยังไม่มากพอที่จะถึงระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษากลุ่มทดลองเท่ากับ 64.34 คะแนน (80.425%) ขณะที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษากลุ่มควบคุมเท่ากับ 60.68 คะแนน (75.85%) หากมีเวลาที่นักศึกษากลุ่มทดลองจะได้ใช้กระบวนการกำกับตนเองอย่างเป็นอัตโนมัติแล้ว นักศึกษากลุ่มทดลองน่าจะมีผลการฝึกภาคปฏิบัติสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

1.1 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองที่สำคัญที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ควรคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองของผู้เรียน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการกำกับตนเอง การมีแม่แบบในการเรียนรู้โดย

การกำกับตนเอง การพูดให้กำลังผู้เรียนให้เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และการจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียน มีสภาวะทางอารมณ์ที่เป็นสุข

1.2 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง มากกว่าการมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์ การเรียนในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะตามที่หลักสูตรต้องการเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง ควรมีการปรับปรุง การวัดและประเมินผลการเรียน ให้ลดการแข่งขันระหว่างผู้เรียน เน้นการตัดสินความสามารถให้น้อยลง เน้นการ พัฒนาทักษะ ความพยายาม พัฒนาการของความสามารถ และเห็นกลยุทธ์การเรียนให้มากขึ้น

1.3 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสนใจในกิจกรรมและการรับรู้ความสำคัญของกิจกรรมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น การเรียนรู้เนื้อหา หรือทักษะทางการพยาบาล ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสำคัญของเนื้อหา หรือกิจกรรมนั้นอย่างแท้จริงก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาเหล่านั้นๆ

1.4 ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ต้องอาศัยเวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากพอที่ผลลัพธ์ของการกำกับตนเองจะบังเกิดผล ดังนั้นการจัดเวลาเรียนรายวิชาตามระบบทวิภาค ตามเกณฑ์ของสภามหาวิทยาลัยจะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง มากกว่าการจัดเวลาเรียนแบบให้เรียนเต็มเวลาช่วงสั้นๆ (Block) เนื่องจากผู้เรียนจะมีเวลาในการศึกษาด้วยตนเองน้อยกว่า

1.5 ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ต้องอาศัยแหล่งข้อมูลความรู้ที่มากพอ และมีความสะดวกสำหรับนักศึกษาทุกคน เนื่องจากนักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาช่วยให้ตนเองมีพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ การมีทรัพยากรอันจำกัดจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง จึงควรจัดหาแหล่งข้อมูลความรู้ที่หลากหลาย ปริมาณมากพอ และมีความสะดวกให้แก่นักศึกษาที่จะทำการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

2. ด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การแปรค่าของตัวแปรทำนายที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเอง นั้นมีผลการต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง 49.7% ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่ายังมีตัวแปรอื่นๆ ที่ควรนำมาศึกษาต่อไปอีก ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้ศึกษาตัวแปรทางด้าน เวลาในการเรียน แหล่งของมูลความรู้ และลักษณะของงาน

2.2 เนื่องจากวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรทำนายส่วนมากมีสหสัมพันธ์ต่อกัน ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการวิจัยศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง เพื่อให้มีความเข้าใจความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองซึ่งเป็นตัวแปรด้านพฤติกรรม กับตัวแปรด้านบุคคล และ

ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของผู้เรียนต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 แบบตัดขวางและแบบระยะยาว เพื่อศึกษาพัฒนาการของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ระหว่างการจัดเป็นรายวิชาใหม่ และารจัดสอดแทรกเข้ากับรายวิชาปกติ

2.5 ควรมีการวิจัยผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษากระบวนการ และพัฒนาการในพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทุกแง่มุม ซึ่งผลการศึกษาคouldได้ข้อมูลรายละเอียดมากขึ้นว่าการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้ครอบคลุมมากขึ้น

2.6 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ในกลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองที่เกิดกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

2.7 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ของความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน กับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองซ้ำอีก โดยใช้แบบวัดไอเอเออาร์

2.8 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนไม่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง แต่อาจจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองทางอ้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการวิจัยซ้ำเกี่ยวกับอิทธิพลของบรรยากาศการเรียนการสอนมีต่อการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง

2.9 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษากลุ่มทดลองและนักศึกษาควบคุมไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้วัดผลการเรียนโดยใช้แบบวัดที่มีความละเอียดมากขึ้น เช่นแบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ หรือเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นระยะ เพื่อสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนแทนการวัดผลการเรียนภายหลังการทดลองเพียงครั้งเดียว

2.10 ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าบรรยากาศครอบครัวมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมากกว่าแม่แบบ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมให้ความสำคัญมาก ในฐานะที่เป็นตัวแปรที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่าในการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในอนาคต ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของแม่แบบการเรียน กับอิทธิพลของบรรยากาศในครอบครัวว่าจะมีผลต่อการรับรู้ความสามารถในการกำกับตนเองของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไร